

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Գեր. Տեղապան Հայրը Ս. Զատկի տոնին առթիւ (Նոր Տոմար) հետեւեալ շնորհաւորական հեռագիրը յղած է Ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետ Տ. Տ. Գեորգ Զ. Սրբազնագոյն Կաթողիկոսին:

ՆՈՐԻՆ Ս. ՕԾՈՒԹԻՒՆ Տ. Տ. ԳԷՈՐԳ Զ.
Սրբազնագոյն Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց
ի Ս. Էջմիածին

Ի դիմաց Ս. Յակոբեանց Միաբանական Ուխտին եւ համայն հաւատացեալներուն կը ներկայացնենք Ս. Զատկի շնորհաւորութիւններ մաղթելով Ձեր Ս. Օծութեան երջանիկ եւ երկար կեանք եւ բարգաւաճում Հայց. Ս. Եկեղեցիին եւ պանծալի Հայրենիքին ու սիրեցեալ ժողովուրդին:

Տեղապան Առաք. Ս. Աթոռոյ

ԵՂԻՇԷ՛ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

23 Մարտ 1951, Երուսաղիմ

Նոյն առիթով հետեւեալ հեռագիրը ուղղուած է Ս. Աթոռոյ մեծանուն բարեբար Վսեմ. Գալուստ Պէյ Կիւլպէնկեանին:

ՆՈՐԻՆ ՎՍԵՄՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂՈՒՍՏ ՊԷՅ ԿԻՒՎՊԷՆԿԵԱՆ

Լիզպոն

Ի դիմաց Ս. Յակոբեանց Միաբանական Ուխտին եւ Սաղիմահայ շնորհընկալ ժողովուրդին, կը ներկայացնենք Ձերդ Վսեմութեան, Ս. Զատկի տօնին առթիւ, երկար եւ երջանիկ կենաց մեր սրտագին մաղթանքները:

Տեղապան Առաք. Ս. Աթոռոյ

ԵՂԻՇԷ՛ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

23 Մարտ 1951, Երուսաղիմ

Գեր. Տեղապան Հօր սոյն շնորհաւորական հեռագրին ի պատասխան՝ ստացուած է հետեւեալ հեռագիրը, Վսեմ. Գալուստ Պէյ Կիւլպէնկեանէն:

ԳԵՐ. Տ. ԵՂԻՇԷ՛ ՎՐԴ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

ՏԵՂԱՊԱՀ ԱՌԱՔ. Ս. ԱԹՈՌՈՅ

Ս. Երուսաղէմ

Յանձնարարուած եմ Վսեմ. Գալուստ Պէյ Կիւլպէնկեանէն, յայտնելու Ձեզ եւ Պատ. Միաբանութեանդ իր ամենաջերմ շնորհակալիքը Ձեր Ս. Զատկի շնորհաւորութեան համար, Նորին Վսեմութիւնը սրտագինս կը փոխադարձէ:

Յարգալից բարեւանքով

ՅԱԿՈԲԵԱՆ

27 Մարտ, Լոնսոն

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

* 11 Մարտ Կիր. — Բուն Բարեկենդան. — Մեծ Պահոց փակեալ-խորանի առաջին Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, Պատարագիչն էր Հոգ. Տ. Յարութիւն Վրդ. Մուշեան:

— Կէսօրէ վերջ, ժամը 3.30ին, ի դիմաց Գեր. Տեղապան Հօր Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Բէմհանեան, ընկերակցութեամբ Տիար Կ. Հինդլեանի, տեղւոյս Պապական Նուիրակ Գեր. Կիւսթանօ Տեսթայի հրաւերին վրայ, ներկայ գտնուեցաւ Ն. Վ. Պետրոս ԺԲ. Պապի զահակալութեան տարեգարծի առթիւ կատարուած զոհաբանական մաղթանքին եւ հիւրասիրութեան, Լատինաց Պատրիարքաբանին մէջ:

* 14 Մարտ Դշ. — Այսօր պաշտօնապէս սկսան Մեծ Պահոց յատուկ ժամերգութեանց կարգը տուն կը նախազանէր Գեր. Տեղապան Հայրը:

* 16 Մարտ Ուր. — Երեկոյեան ժամերգութիւնն ու վաղուան տօնին նախատեսակը պաշտուեցաւ Ս. Աթոռոյ Գրգարաց Մատենադարան՝ Ս. Թորոս Եկեղեցւոյն մէջ: Արարողութեանց կը նախազանէր Մատենադարանի Տեսուչը՝ Հոգ. Տ. Նորայր Վրդ. Պողարեան:

* 17 Մարտ Շբ. — Ս. Թէղարաւի զօրավարին. — Առաւօտեան ժամերգութիւնն ու Ս. Պատարագը կատարուեցաւ Մայրավանքի Ս. Թորոս Եկեղեցւոյն մէջ: Պատարագիչն էր Հոգ. Տ. Նորայր Վրդ. Պողարեան, ու նաեւ քարոզեց նիւթ ունենալով օրուան սուրբին կեանքն ու նահատակութիւնը:

Յետ միջօրեի ժամը 2ին, Գեր. Տեղապահ Նոր զլխաւորութեամբ՝ հոգեւ. վարդապետներ պաշտօնական երթով իջան Ս. Յարութեան Տաճար, որու մուտքին սկսաւ զգեստաւորեալ «Հրաշափառ»-ի կարգը: Ապա թափօրը ուղղութեամբ Քրիստոսի Ս. Գերեզմանը, որուն ուխտի արարողութենէն վերջ՝ թափօրը բարձրացաւ մեր վերնատան մատուռը ուր կատարուեցաւ երեկոյան ժամերգութիւնը և նախատօնակը, ու ապա կատարուեցաւ Ս. Տեղեաց յայցելութեան թափօրը, որմէ յետոյ Գեր. Տեղապահը և հոգեւոր վարդապետ հայրեր վերադարձան Մայրավանք պաշտօնական երթով:

— Երեկոյան արարողութեան ընթացքին Գեր. Տեղապահը Հայրը սքեմաւոր ու բարակրութեան աստիճան շնորհեց ժառանգ. վարժարանի սանձին Տիր. Վահան Գալիսեանին:

— Յետ միջօրեի, ժամը 6ին, Գեր. Տեղապահը Հայրը ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Առդիկ վրդ. Ղազարեանի և Տիար Կարպիս Հինդլեանի յայցելեց հիւրաբար քաղաքս դառնող Rev. H. M. Waddams-ին (Church of England Council or Foreign Relations), Անկլիքան Եկեղեցւոյ տարանին մէջ:

✱ 18 Մարտ Կիր. — Առաւօտեան ժամը 5ին զլխաւորութեամբ Հոգ. Տ. Սուրէն վրդ. Քէմհանեանի՝ հոգեւոր վարդապետ հայրեր պաշտօնական երթով իջան Ս. Յարութեան Տաճար, Ս. Գողգոթայի ուխտէն յետոյ առաւօտեան ժամերգութիւնը և Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ: Գողգոթայի մեր վերնամատրան մէջ, Պատարագիչն էր Հոգ. Տ. Միւռն վրդ. Կրճիկեան: Իսկ ժամը 8ին, դարձեալ, պաշտօնական թափօրով՝ Գեր. Տեղապահը Հայրը մուտք դործեց Ս. Յարութեան Տաճարէն ներս: Յետ Ս. Պատարագին նախադասութեամբ Գեր. Տեղապահը Նոր և մասնակցութեամբ բոլորից Բիւրանութեան և աշակերտութեան՝ կատարուեցաւ օրուան մեծաճանդէս թափօրը, խաչ ու խաչվառներով ու վառեալ մօմեղէններով: Թափօրը Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին շուրջ երկցս դառնալէ յետոյ, անցաւ Ս. Պատանատեղին ուր օրուան աւետարանի ընթերցումէն ետք, թափօրը յառաջացաւ դէպի Ս. Գերեզման, ուր կարդացուեցաւ աւետարան ու երգուեցաւ «Տէր ողորմես»: Ապա թափօրը յառաջացաւ դէպի վերնատան մեր մատուռը ուր արարողութիւնները փակուեցան Գեր. Տեղապահը Նոր օրհնութեամբ: Ապա Միարանութիւն և ժողովուրդ չքերթով վերադարձան Մայրավանք:

— Թերեւս տարօրինակ թուի Սիոնի մեր ընթերցողներուն Մեծ Պահլի ընթացքին Հայ Երուսաղէմի մէջ կատարուող այս մեծաճանդէս արարողութիւնները, որոնց սկիզբն է այսօրուան արարողութիւնը: Ըստ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ հնամանդ սովորութեան Մեծ Պահլի արարողութիւնները կը կատարուին մեղքին սուղովը տիրացած գնացքով մը. Հայ Երուսաղէմը այդ ուղղութեամբ ստիպուած է բացառիկ չեղումներ ունենալ, պարզապէս պահելու համար Ս. Տեղերէն ներս իրաւական — արարողական իր կարգ մը առանձնաշնորհումները, որոնք կը զու-

գաղկալին Մեծ Պահլի օրերուն: Այդ հանդէսներէն այսօրուանը առաջինն է որ կը կատարենք, մեզի իրաւակից Յոյն և Լատին Պատրիարքութեանց հետ միասնաբար, իրեն տեսակ մը Մեծ Պահլի մուտքի հանդէս: Այս երեք ազգերէն իւրաքանչիւրը, մեծակառոյց Տաճարի իրենց յատուկ բաժանումներուն մէջ, այս Շարաթ և Կիրակի օրերուն կ'ունենան հանդիսաւոր նախատօնակ և Ս. Պատարագ, ու ապա եռադարձ մեծաճանդէս թափօր Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին շուրջ, յաջորդաբար, նախ Լատինը, ապա Յոյնը և յետոյ Հայը:

Իսկ Մեծ Պահլի Երբորդ Շարաթը և Կիրակիի հանդէսը Ս. Յարութեան Տաճարէն ներս, առանձնապատուկ է միայն Լատին Պատրիարքութեան: Զօրբորդ Շարաթն ու Կիրակիէն Յոյն Պատրիարքութեան, իսկ Հինգերորդը առանձնապատուկ է Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան: Այդ օր, մենք, մեր կարգին կը մատուցանենք հանդիսաւոր Ս. Պատարագը Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին վրայ, որմէ ետք կ'ունենանք մեծաճանդէս թափօր Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին շուրջ, իսկ նախորդ Շարաթ երեկոյին հանդիսաւոր «Հրաշափառ», ժամերգութիւն, նախատօնակ և թափօր Տաճարէն ներս:

Այս բոլորէն յետոյ, մաղկաղարդի տունը կը կատարեն երեք ազգերը դարձեալ միասնաբար, իւրաքանչիւրը առանձին իրենց սեպհական մատուռներուն մէջ՝ օրուան յատուկ արարողութիւնները և Ս. Պատարագը ու ապա իւրաքանչիւրը իր կարգին հետզհետէ կատարելով օրուան հանդիսաւոր թափօրը Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին շուրջ:

Իսկ Ս. Զատիկին, սկսելով դիշերային ժամը 12էն, երեք ազգերը հետզհետէ — նախ Յոյնը, ապա Հայը և յետոյ Լատինը — իւրաքանչիւրը իր կարգին, հինգէն վեց ժամը զրաւելով Քրիստոսի Ս. Գերեզմանը կը կատարէ Ս. Զատիկի իր հանդէսը — հանդիսաւոր Ս. Պատարագ և եռադարձ մեծաճանդէս թափօր Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին շուրջ:

Կ'արձանագրենք Ս. Տեղեաց իրաւակարգին յատուկ այս սովորութիւնները, մեր յարգելի ընթերցողները իրազեկ ընելու համար, թէ ինչպէս 3-4 միլիոն տառապած ու հալածուած Հայ ժողովուրդը, յանձին Ս. Յակոբեանց Միարանութեան և Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան, կրցեր է իրեն համար ապահովել այնքան պատուաւոր դիրք 3-4 հարիւր միլիոն հետեւորդ ունեցող Օրթոտոքս և կաթոլիկ հաւուստ և զօրաւոր եկեղեցիներուն կարգին, անոնց հաւատարաւ պատիւ և իրաւակցի հանգամանքով մը, Երուսաղէմի քրիստոնէական մեծագոյն Սրբավայրէն ներս:

✱ 19 Մարտ Բչ. — Կէսօրէ առաջ, ժամը 9ին, Հոգ. Տ. Հայկազուն վրդ. Աբրահամեան և կալուածական քարտուղար Տիար Կարպիս Հինդլեան մեկնեցան Նոր Երուսաղէմ կալուածական խընդով և վերադարձան 22ին, կէսօրէ վերջ:

✱ 20 Մարտ Գչ. — Այսօր սկսան Մեծի Պահլի

եկեացէի զիշերային արարողութիւնները, որոնք պիտի կրկնուին մինչև Ս. Զատիկ, ամէն Երեքշաբթի և Հինգշաբթի իրիկունը, իւրաքանչիւր եկեացէի արարողութեան նոսր պիտի կատարուի նաեւ քարոզխօսութիւն Ս. Աթոռի հոգեշնորհ վարդապետ հայրերու կողմէ: — Այսօր քարոզեց Գեր. Տեղապահ Հայրսուրբը:

✱ 21 Մարտ Դշ. — Այսօր սկսան Մեծի Պահոց Արեւադալի հանդիսաւոր արարողութիւնները, որոնք մասնաւոր հանդիսութեամբ պիտի կրկնուին մինչև Ս. Զատիկ ամէն Զօրեքշաբթի և Ուրբաթ օրեր: Նոյն արարողութիւնը կը կատարուի Մեծ Պահոց բոլոր մնացեալ օրերուն ևս, սակայն աւելի թեթիւ գնացքով մը:

✱ 25 Մարտ Կր. — Ամառակից Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Հրեշտակապետ: Պատարագեց Հոգ. Տ. Յակոբ Վրդ. Վարդանեան, քարոզեց Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհանեան, մեկնաբանելով Անառակին աւետարանական առակը:

✱ 26 Մարտ Բշ. — Եւրոպացւոց Ս. Զատիկ տօնին առիթով Գեր. Տեղապահ Հայրը ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Ասողիկ Վրդ. Ղազարեանի և Տիար Կարպիս Հինգլեանի, շնորհաւորութեան գնաց նախ Անկիլքան Եպ. Գեր. Ստուարթին և ապա Լուստերականներու ներկայացուցիչներ՝ Տօթթ. Մօլի և Տիար Յ. Միլիքեանի:

— Ի զիմաց Գեր. Տեղապահ Հօր, Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհանեան ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Յակոբ Վրդ. ի, շնորհաւորութեան գնաց Մառնի համայնքի Գեր. Եպիսկոպոսին:

✱ 27 Մարտ Դշ. — Առաւօտեան ժամը 9ին, Գեր. Տեղապահ Հայրը՝ Միաբան վարդապետներու և զոյգ մը սարկաւազներու ընկերակցութեամբ, շնորհաւորութեան գնաց Ֆրանչիսկեանց Միաբանութեան Գեր. Գիւսթօսին և ապա Լատինաց Ամեն. Ս. Պատրիարքին:

— Իսկ ի զիմաց Գեր. Տեղապահ Հօր, Հոգ. Տ. Սուրէն Վրդ. Քէմհանեան ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պայրամեանի և երկու բարեշնորհ սարկաւազաց, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Յոյն-Հռոմէականներու Հոգ. Տեաշին:

— Կէսօրէ առաջ, ժամը 10.30ին, Գեր. Տեղապահ Հայրը ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Ասողիկ Վրդ. Ղազարեանի և Տիար Կարպիս Հինգլեանի, տեղւոյս Զինուորական Հրամանատարութեան հրաւերին ընդառաջելով, ներկայ գտնուեցաւ Սոյալական չքանչաններու բաշխման հանգէսին, նորին Վեհափառութիւն Ապտալլա Ա. Թագաւորին կողմէ, Մատենթ-Սօցոպօի բանակատեղիին մէջ, իսկ կէսօրին ներկայ եղաւ հաշկերոյթին, դարձեալ Զինուորական Հրամանատարութեան կողմէ տրուած ի պատիւ Ն. Վեհափառութեան Ռաուտայի սրահին մէջ:

✱ 30 Մարտ Ուր. — Կէսօրէ վերջ, Գահիրէէն Ս. Աթոռ ժամանեց Հոգ. Տ. Գարեգին Արդ. Գառնեան:

ՏԻԱՐ ՅԱԿՈԲՃԱՆ ԵԱՂՈՒՊԵԱՆ

Տիրառիթ պարագայ մը եղաւ մեզի համար Ս. Աթոռիս պաշտօնեաներէն Տիար Յակոբեան Եաղուպեանի մահը՝ որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, Մարտ 22ին, կէսօրէ առաջ, ժամը 11.15-ին, տեղւոյս Օկոսդա վիրթօրիա հիւանդանոցին մէջ:

Հանգուցեալը ծնած էր Այնթապ, 1885-ին ուսումը առած է Արմաշու Դպրեվանքին մէջ (1897-1903): Ուսուցչական պաշտօններ վարած է Այնթապի վարդանեան նրթարանին, Կիլիկեան Ճեմարանին, ինչպէս նաեւ Գաղատիոյ, Անտիոքայ, Ալիայ Ազգալիս Վարժարաններուն մէջ (1903-1914): 1915-1918 յիշուող՝ թրքական բանակին մէջ, 1919-1921 Ռուս-ցիլ՝ Այնթապի մէջ:

1922-ին կուգայ Երուսաղէմ ուր կ'ընդունուի որպէս պաշտօնեայ Ս. Աթոռոյ զիւանատանց, հետըզհետէ վարելով հայերէն թղթակցութեանց Տնօրէն ժողովոյ եւ Սիոն ամսագրի քարտուղարութիւնները եւ ի վերջոյ Ելւմտից Դիւանի հաշտակալութեան պաշտօնը:

Իր թաղմանական արարողութիւնը կատարուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, նախազանութեամբ Գեր. Տեղապահ Հօր եւ մասնակցութեամբ բովանդակ Միաբանութեան, ի զիմաց Ս. Աթոռոյ զամբանական խօսեցաւ Հոգ. Տ. Նորայր Վրդ. Պօղարեան, իսկ գերեզմանատան մէջ ի զիմաց Ս. Աթոռոյ զիւանատանց պաշտօնէութեան, խօսեցաւ իր սիրելի բարեկամը եւ պաշտօնակիցը Տիար Կարապետ Յակոբեան: Մարմինը ամփոփուեցաւ Զամ-Թաղի գերեզմանատան մէջ:

Ուղղամիտ, բծախնդիր ու ճշտապահ էր գործելակերպով: Իր մահով քայքայ մը կը մնայ Ս. Աթոռիս զիւանական յարկէն ներս, իսկ իր բարի ու զուարթամիտ բնաւորութեամբ ստեղծած էր իր շուրջ համակրանքի շրջանակ մը, որուն համար երկար ատեն ան պիտի մնայ իրրեւ յաւէտ կորսուած արժանիք մը:

Կ'աղօթենք որ Տէրը լուսաւորէ իր հոգին եւ շնորհէ իր մխիթարութիւնը ի մօրէ եւ այժմ ի հօրէ եւս որբացած իր երկու զուտրեբուն ու պարման գաւակին:

